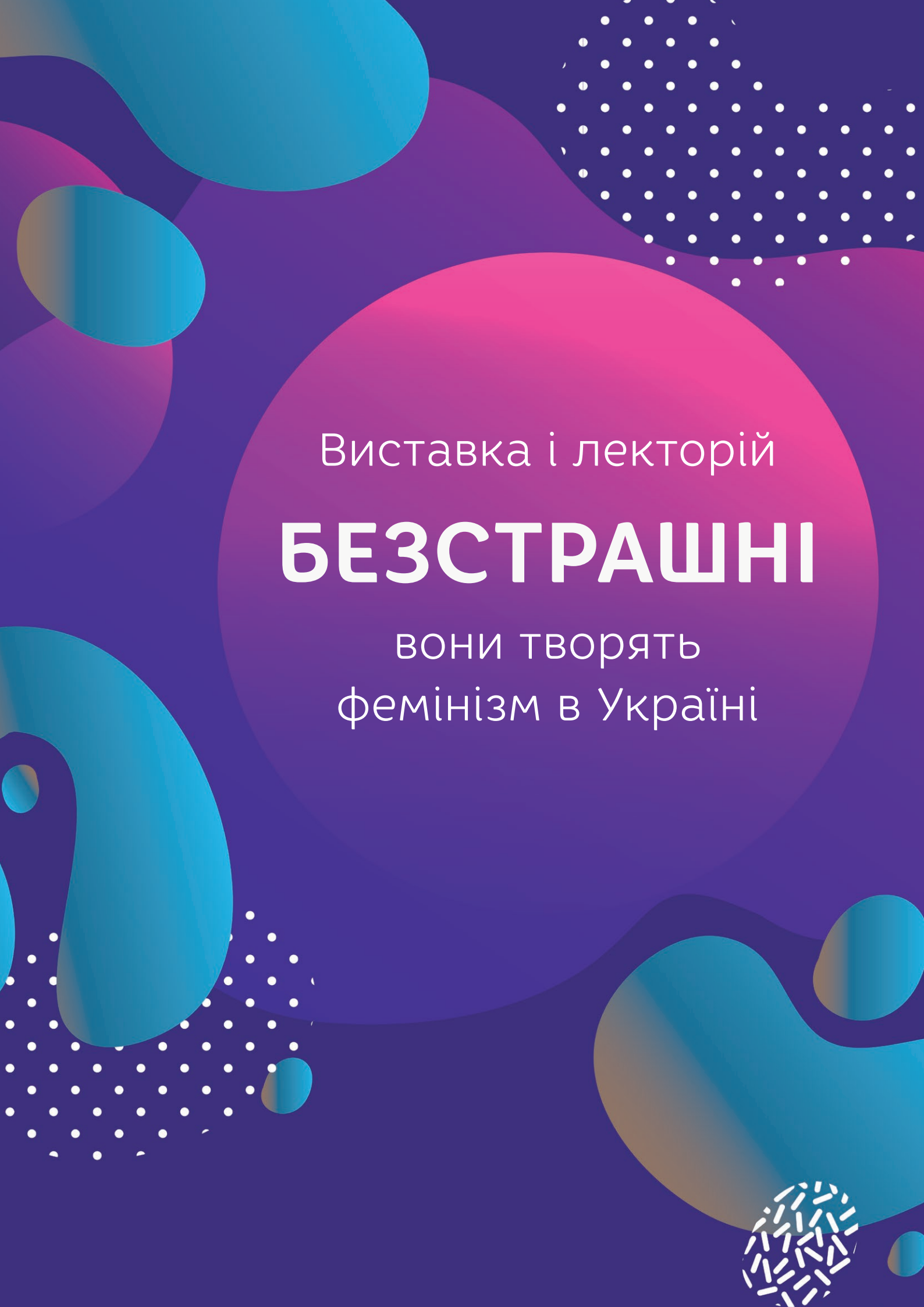
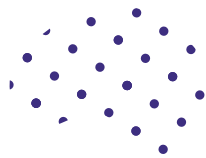
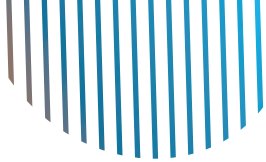

Виставка і лекторій

БЕЗСТРАШНІ

вони творять
фемінізм в Україні

БЕЗСТРАШНІ

Що б ти зробила, якби не боялася?

В Україні сьогодні працює кілька поколінь жіночого руху — від тих, кому зараз 80, до тих, кому 20. Яким досвідом можуть поділитись активістки й дослідниці, через що вони пройшли та чого досягли? Відповіді на ці питання шукає соціологиня Тамара Марценюк у проекті **«БЕЗСТРАШНІ: ВОНИ ТВОРЯТЬ ФЕМІНІЗМ В УКРАЇНІ»**.

У серії інтерв'ю з українськими діячками вона документує безперервність та послідовність історії фемінізму в Україні, з початку незалежності до сьогодні. Ця масштабна ініціатива об'єднує жінок та їхні здобутки у громадському секторі, державотворенні, міжнародному розвитку, академічних колах та низовому активізмі.

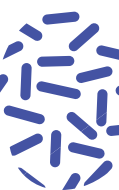
Дослідниці й громадські діячки ще наприкінці 1980-х років заговорили про права та емансипацію, однак коли йдеться про феміністок, часто уявляють молодих жінок, які радикальні тому, що «не знають життя». Слово на літеру Ф досі викликає неоднозначне ставлення в українському суспільстві.

«Я — ФЕМІНІСТКА» — небагато жінок скажуть це вголос. Такі слова у більшості випадків викликають насмішку, критику, знецінення. Проте фемінізм — це боротьба за рівні права й можливості чоловіків та жінок. «Нічого радикального як для сучасності — XXI століття», — зазначає Тамара Марценюк у книжці «Чому не варто боятися фемінізму». У її проекті показано, що фемінізм — це не абстрактне поняття, а цілком конкретні люди, ініціативи, здобутки.

До виставки **«БЕЗСТРАШНІ. ЧАСТИНА I»** увійшли висловлювання та фото з перших дванадцяти інтерв'ю проекту. Героїні розповідають, як і за яких умов вони усвідомили себе феміністками, коли почали використовувати гендерний фокус у своїй діяльності. У спогадах жінки описують реакцію середовища на свою позицію, перешкоди, які траплялися на шляху, а також ресурси і людей, що їх підтримували. Усі вони активно працювали для того, щоб українське суспільство розвивалось у напрямку рівноправності, кожна у своїй сфері переосмислюючи канон.

Виставка **«БЕЗСТРАШНІ»** — це візуальний образ кола однодумців, віртуальний круглий стіл. Ці жінки, які стояли біля витоків фемінізму в Україні, не боялися йти проти загальноприйнятих норм і неписаних правил. Простір, у якому представлена виставка, — **CREATIVE WOMEN SPACE**, — пронизаний ідеєю жіночої солідарності, лідерства та проактивності. «Безстрашні» спонукають до рефлексії: яка моя роль у творенні фемінізму в своєму середовищі, громаді, країні? Що б я зробила, якби не боялася? Виставка спонукає до рефлексії:

Яка моя роль в творенні фемінізму у своєму середовищі, громаді, країні?
Що б я зробила, якби не боялася?

БЕЗСТРАШНІ

“

Міністерство оборони нарешті
поміняло перелік посад,
на які жінки можуть офіційно
влаштовуватися в армії, —
це теж здобуток, зокрема
жіночого руху.

”

Коли бачила, що принижують жінок, або говорять якусь гидоту про лесбійок чи про людей з інвалідністю, або ще щось, я влізала і сварилася. Не для того, щоб переконати, бо я цілком свідома, що дорослих людей переконати неможливо, принаймні отак-от в лоб. Я робила це для того, щоб люди бачили, що є інші погляди.

Марія Дмитрієва

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

Потішаю себе, що моя так часто самотня праця дещо спричинилася до розвитку глибшого розуміння ролі жінок в Україні і взагалі у світі.

”

Я змінила назву книжки, бо розуміла, що книжка з заголовком «Фемінізм в Україні» в 1990-х роках не знайде читачів. Мені дуже хотілося, щоб українці зрозуміли, що фемінізм — це не західний імпорт, що він впливає з місцевих джерел і обставин. Я хотіла заохотити читачів, а не відстрашувати їх терміном, який вони не розуміли і побоювалися.

Марта Богачевська- Хом'як

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

На жаль, Міністерство соціальної політики бачить у жінках тільки жертв і не бачить у них лідерок: ну, бо як жертви можуть бути лідерками, — їх треба рятувати, їм треба допомагати.

”

Я вважаю, що причина, чому ми залишаємося маргінальним рухом, у тому, що ми, як і раніше, часто говоримо самі з собою, з однодумцями, у зручних для нас колах, але не виходимо поза них, не розриваємо ці кола і не виходимо на інший рівень.

Наталія Карбовська

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

Ми втратили можливість ратифікувати Стамбульську конвенцію. І це, на мою думку, тому, що у нас немає цього впорядкованого руху.

”

Для мене здобутки це передусім ухвалення двох Законів України — «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» (2005) та «Про попередження насильства в сім'ї» (2001). Тепер ми вийшли на новий рівень, адже ухвалено ще один закон — «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (2017).

Марта Чумало

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

У мене є мрія, щоб усі жінки в Україні в усіх містах об'єдналися, вийшли на протести і показали силу жіночого руху, взагалі те, наскільки жінки сильні і готові боротися проти насильства і дискримінації.

”

В моєму розумінні ніколи не було панацеєю створити жіночу організацію заради жінок або гендерну організацію заради гендеру. Я розуміла, що це безглуздо, бо треба гендер і права жінок інтегрувати в різні сфери. Для мене це виклик, який ми не побачили, не зрозуміли, і наразі він найбільший.

Елла Ламах

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

Останні десять років офіційно я не працюю з гендерними питаннями, але це не означає, що я зняла свої гендерні окуляри, бо я завжди бачу навколишній світ крізь призму гендеру.

”

Якщо ти бачиш несправедливість щодо якоїсь статі (найчастіше все ж таки ця несправедливість стосується жінок), але нічого з тим не робиш, то ти не є феміністкою чи феміністом. Якщо ж ти не просто помічаєш цю несправедливість, а намагаєшся її подолати, тоді ти і є феміністкою (феміністом).

Оксана Дюжер

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

На жаль, пересічні жінки до певної міри ще вважають, що фемінізм — це не для них. Поняття фемінізму ще вважають радикальним. Мабуть, у майбутньому самі придуть до переконання, що передовсім фемінізм означає рівність статей.

”

У 1996 році я опублікувала свою першу статтю про українських жінок. Поняття уповноваженої української жінки, в особі «Берегині» я розробила в цій статті («Christian Virgin or Pagan Goddess: Feminism versus the Eternally Feminine in Ukraine»), де вперше стверджувала, що Берегиня як символ цієї жінки стала серйозним стримувавцем розвитку феміністичної свідомості в українському суспільстві.

Мар'яна Рубчак

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

Мова — річ соціальна, вона йде від життя, від соціальних відносин. Коли жінки виходять на ринок праці і їм доступні будь-які посади й заняття, це має відповідно відбиватися в мові.

”

Незважаючи на мій «червоний» диплом і бажання, мені навіть не пропонували вступати до стаціонарної аспірантури, бо, я не член партії, а тоді це було важливо, тим паче це був Інститут філософії за радянських часів марксистсько-ленінської ідеології, і я не чоловік.

Світлана Оксамитна

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

Мушу сказати, що у 1990-х роках, як ми бачили, фемінізм тримався на літературі. Саме в літературознавстві, у літературній критиці зародилася і розвинулася феміністична критика.

”

Саме молоді жінки бралися переоцінювати літературу, культуру, політику. Чоловіки виявилися не настільки мобільними і не настільки здатними до того, щоб змінити свої стереотипи і підходи. Власне, цей парад жінок активних, розумних, амбітних часто навіть несвідомо сприймався як загроза встановленому патріархальному ладу.

Тамара Гундорова

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

З ухваленням Конституції України 1996 року мене не покидала думка про потребу базового закону, який забезпечить рівноправність жінок і чоловіків.

”

Уже двадцять років у країні повторюються одні й ті самі завдання без аналізу причин їх невиконання, одні й ті самі горезвісні проблеми покращення становища жінок поза аналізом їх зі становищем чоловіків, без реальних пропозицій виходу з нього, одні й ті самі навіть фрази у доповідях і виступах, змінюються тільки цифри, тощо. Ми не навчилися цивілізовано користуватися правами і свободами.

Тамара Мельник

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

Якщо ми хочемо в суспільстві сприймати жінку в нових ролях, то маємо готувати чоловіків до цього. Інакше це будуть різні реальності, які ніколи не зустрінуться.

”

Гендерна чутливість не залежить ні від статі, ні від віку, ні від освіти, ні від національності. Вона або є, або її немає, але вона може розвинутися. Я знаю, що стовідсотково були люди, які приходили в музей і змінювали свої погляди.

Тетяна Ісаєва

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

“

Саме в 2009 році жінки вперше вийшли на вулиці. Не на якісь семінари, конференції, якісь обговорення за закритими стінами, у середовищі однодумців, а коли вони вперше набралися відваги звернутися до суспільства.

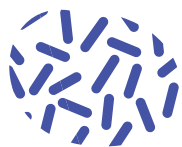
”

Для феміністських студій така категорія як жіноча дієздатність є дуже важлива. Із тим, щоби долати цей комплекс вітимності жінок – як от жінки в історії були тільки жертвами обставин. Не були вони жертвами обставин, вони просто діяли в інший спосіб. Тому важливо, що знання про те, як саме вони діяли, може озброїти сучасних жінок певним досвідом.

Оксана Кісь

Подробиці
за посиланням ►

БЕЗСТРАШНІ

Виставка та лекторій **«Безстрашні: вони творять фемінізм в Україні. Частина I»**, що проходили з 1 березня по 11 квітня 2019 р. розповідає про 12 діячок, інтерв'ю з якими опублікувані на сайті «Гендер в деталях» genderindetail.org.ua

Влучні спостереження, дошкульну критику, та мудрі поради від видатних жінок доповнюють їхні портретні світлини. Фотографині **Олені Ангеловій** вдалось показати візуально той досвід, який стоїть за плечима кожної.

Героїні виставки «Бестрашні. Частина I»:

Світлана Оксамитна
Тамара Мельник
Тамара Гундорова
Наталія Карбовська
Мар'яна Рубчак
Оксана Дюжер
Марта Чумало
Елла Ламах
Марта Богачевська-Хом'як
Марія Дмитрієва
Тетяна Ісаєва
Оксана Кісь

Авторка:	Тамара Марценюк
Кураторка:	Галина Курило
Фотографія:	Олена Ангелова
Дизайнерка:	Олена Марчишина
Партнери виставки:	Creative Women Space

Виставка організована за підтримки Фонду ім. Гайнріха Бьолля, бюро Київ — Україна.

